

HISTORISCHE VERENIGING 'DE SMILDE'

DEZE NIEUWSBRIEF VERSCHIJNT ONDER VERANTWOORDELIJKHEID VAN HET BESTUUR.

Vijfde jaargang
September 2010

Nieuwsbrief 27

Foto's:

De foto's komen uit aan ons beschikbaar gestelde collecties.

28 oktober 2010 lezing Marcel J.L.Th. Niekus te Bovensmilde over:

DE NEANDERTHALER IN DRENTHE: OVER OUDE VONDSTEN EN NIEUWE INZICHTEN

Tussen ca. 130.000 en 30.000 jaar geleden, de periode die we het middenpaleolithicum noemen, bezocht de neanderthaler met enige regelmaat, vooral tijdens warmere perioden, de noordelijke helft van ons land en liet er zijn vuurstenen werktuigen achter. Noord-Nederland vormde in die periode de randzone van zijn leefgebied: de meest noordelijke vondsten kennen we uit Sleeswijk-Holstein en het zuiden van Denemarken.

In de lezing zal worden ingegaan op de geschiedenis van het onderzoek naar de neanderthaler in onze contreien, van de ontdekking van de vuistbijl van Wijnjeterp - de eerste vuistbijl in Noord-Nederland - tot de meest recente ontdekkingen op het Drents-Friese keileemplateau en omstreken. Uiteraard zal ook de affaire Vermaning, waarvan de naweën nog steeds voelbaar zijn, aan bod komen.

Sinds begin 2007 is dankzij de inzet van vele archeologiestudenten en amateurarcheologen onze kennis over deze intrigerende periode stevig toegenomen. Een van de belangrijkste resultaten is de ontdekking van een kampement van neanderthalers in de omgeving van Assen. Tot dusver zijn op de vindplaats meer dan dertig bewerkte vuurstenen opgeraapt waaronder een handvol vuistbijlen, ook wel het 'Zwitserse zakmes' van de steentijd genoemd. Het Asser kampement is tot nu toe het meest noordelijke van ons land en na de vindplaats Mander in Over-

Bankrekening
nummer:
3828.52.435,
t.n.v. Historische
Vereniging
De Smilde,
Hoofdweg 44,
9422 AH Smilde

Dankzij de inzet van amateurarcheologen en studenten zijn de laatste jaren vele werktuigen van de neanderthaler gevonden. Foto F. de Vries / ToonBeeld (Stiens).

Een van de eerste vondsten van het Asser kampement, een klein, min of meer hartvormig, vuistbijltje. Foto F. de Vries / ToonBeeld (Stiens).

ijssel het op één na grootste boven de grote rivieren.

Tijdens de lezing zullen vele afbeeldingen worden getoond van middenpaleolithische werktuigen, met name uit Drenthe en is er de mogelijkheid om voorwerpen van het Asser kampement in de hand te houden en te bekijken.

Hebt u zelf stenen voorwerpen gevonden waarvan u denkt dat kan wel iets zijn, neem ze mee en laat de heer Niekus er in de pauze of na de lezing naar kijken. Wie weet hebt u wel een vondst gedaan.

Onze leden - en ook zij die het misschien willen worden - zijn van harte welkom.

PLAATS: CAFÉ THE BRIDGE, BOVENSMILDE
AANVANG: 20.00 UUR (ZAAL OPEN VANAF
19.30 UUR)
ENTREE: GRATIS

CADEAUS OM TE KRIJGEN/GEVEN!

Kort geleden was er op de tv een winkel te zien in Londen die al weer ingericht is met kerstartikelen. Dat gaat ons natuurlijk veel te vlug. Maar ja, voor je het weet is het alweer sinterklaasfeest en daarna kerst. Om in de stemming te komen geven we hierbij alvast een aantal cadeautips voor vrienden en familie. Alle hebben ze te maken met de geschiedenis van de voormalige gemeente Smilde.

WE KUNNEN U DE VOLGENDE BOEKEN AANBIEDEN:

Kleine historie van Hoogersmilde, *een blik terug van brug tot brug* (€ 13,50)
Verhalen van wat er de laatste 90 jaar zoal in Hoogersmilde is voorgevallen.

De brug van Jan Vriezo (€ 14,50)
Het verhaal over de redding van de Veenhoopsbrug in 1945 door de onlangs overleden Jan Vriezo Voortman en de verovering daarvan door de Fransen. Auteur Bertus Voortman.

De Smilde in crisis en oorlogstijd, door Jacob Zwiers (€ 14,95)
Zoals Jacob Zwiers de crisis en oorlog heeft meegemaakt in Smilde.

Leve de Landbouw, een eeuw Noordenveldtentoonstelling (€ 25,00)

Een boek van ruim 300 bladzijden met hard kaft in A4-formaat handelend over de tentoonstellingen in de gemeente Smilde en de andere zeven noordelijke gemeenten van Drenthe.

Schippers van Oranje, door Lammert Huizinga (21,00)

Deze uitgave van de Historische Vereniging De Smilde verschijnt in november. Een boek dat in woord en beeld het schippersleven beschrijft zoals het er nu niet meer is. Opgetekend uit de mond van schippers en oud-medewerkers van de aardappelmeelfabriek 'Oranje'.

U ziet keuze genoeg. Tel. 0592-414529

VAN WELKE HOOGERSMILDEGER IS DEZE FOTO?

TWEE JAAR GELEDEN STOND 'DE SMILDE' OP POLLE MET EEN STAND TIJDENS DE 'POLLEDAG'. ONS BESTUURLID GERRIT

HELDER KWAM DAAR IN GESPREK MET EEN BEZOEKER, EEN JONGE MAN, OVER OUDE FOTO'S. DEZE BEZOEKER GAF AAN ER OOK NOG ÉÉN TE HEBBEN EN DEZE MOCHT WEL GESCAND

WORDEN. AANGEZIEN HIJ ER WEL AAN GEHECHT WAS, MOEST DE FOTO WEL WEER TERUG. ZO GEZEGD ZO GEDAAN. ZONDER NAAM EN ADRES LAG DE FOTO WAT LATER BIJ DE FAMILIE HELDER OP DE MAT. INMIDDELS IS DE FOTO GESCAND EN MOET DE FOTO NAAR ZIJN EIGENAAR TERUG. ALLEEN NAAR WIE? GERRIT DACHT HEM TE KENNEN, MAAR HELAAS. HET GAAT OM BOVEN-

STAANDE FOTO. WIL DE EIGENAAR ZICH MELDEN? TELEFONEER MET GERRIT HELDER, TEL. 0592- 414529, DAN

NOORDENVELDTENTOONSTELLING

Jarenlang een begrip in Smilde. Veekeuringen. Middenstandsbeurs. Concours hippique. Spelmiddagen. Vanaf 1914 met zaklopen en stoelendans tot en met 1994 met de AVRO drive-in show voor de jongeren.

De tentoonstelling rouleerde door de acht noordelijke gemeenten. Om de ongeveer acht jaar kon een feestcommissie in de oude gemeente Smilde de borst weer nat maken om alles goed te organiseren.

Helaas, door de besmettelijke veeziekten is het niet meer verantwoord om zoveel vee bijeen te brengen en ook door de gemeentelijke herindeling heeft het bestuur van de Noordenveldtentoonstelling er een punt achter gezet. Begonnen in 1910 hebben ze het gerekt tot 2010. Al in 2008 hebben ze de verschillende historische verenigingen van de gemeenten waar de tentoonstelling om beurten werd gehouden gevraagd om de geschiedenis van de tentoonstellingen op papier te zetten. Het boek is een sieraad voor de boekenkast geworden. Vol wetenswaardigheden over de ups en downs van de organisatie. Met vermelding van de namen van de winnaars van de keuringen en de spelen. Dit boek is uitgedeeld

aan de leden. De exemplaren die nog over zijn, heeft het bestuur verdeeld over de historische verenigingen die hun medewerking aan het boek hebben gegeven. Wilt u weten wie van de jongens in 1914 het hardlopen heeft gewonnen of wie van de meisjes bij de stoelendans als laatste overbleef, wie bij de keuringen van koeien, paarden, kippen of konijnen in de prijzen viel? Er zijn nog boeken te verkrijgen op Veenhoopsweg 53, tel. 0592-414529 te Smilde.

GRAFTOMBE VAN REBENSCHIEDT WEER TOONBAAR

Rond 1799 komt de familie Rebenscheidt uit de omtrek van Kampen naar de toen nieuwe veenkolonie Kloosterveen (later Smilde). Rebenscheidt was chirurgijn-majoor in dienst van het regiment van de Prins van Nassau-Weilburg. Zijn vrouw was huisvrouw en dichteres. In haar gedichten probeerde ze het verdriet om de dood van haar vier - jong overleden - kinderen te verwerken. In hun gezamenlijk testament besluiten ze een graftombe te laten bouwen op hun landerijen. Ze geven precies aan waar gebouwd moet worden.

Op het middelste stuk onzer landereien in Kloosterveen gelegen, regt tegenover de Kerk, bekend onder No 12 te midden van hetzelfde land, ongeveer honderd roeden van beide einden en waar het lichaam van mijnen geliefden Ehevrouw, indien voor mij gestorven, reeds zal rusten, terwijl ik, wanneer voor mijn Ehevrouw overlijde en bij langer leven de zorgen deezer mijner begraafnisse aan haar overlate, begerende in allen gevalle dat onzer beider doode lichamen aldaar ter stede saamen zullen rusten.

Hij overlijdt op 4 januari 1803. Zij op 7 juli 1815. De graftombe is al eens eerder opgeknapt, maar lag er nu

al weer een tijd verwaarloosd bij. De werkgroep 'Graftombe Rebenscheidt' (Klaas Vos, Jan Boerhof en Wietse de Jonge) heeft heel wat keren met de gemeente gesproken en meegedacht bij het plannen maken voor er een uitgewerkt plan van aanpak was. In de begroting van de gemeente over 2008 was er al een bedrag uitgetrokken voor de renovatie, maar het kwam er niet van. Maar nu in 2010 zijn de mouwen opgestroopt en het resultaat mag er zijn. De mensen van de gemeente Midden-Drenthe hebben goed werk geleverd. Ere wie ere toekomt. De graftombe ligt er weer als van ouds bij.

EXCURSIE EMSLANDKAMPEN

Wij vertrokken 's morgens om 8.15 uur met een volle bus vanuit Smilde naar Duitsland. In Emmen pikten wij reisleader Pieter Albers op van een parkeerplaats. Nadat hij zich had voorgesteld reden wij via Klazienaveen naar het eerste kamp. Kamp 9 lag in Versen wat nu een strafgevangenis is. Een paar honderd meter verderop was een ruitervereniging en daar stond nog een barak uit het vroegere kamp, dicht bij de begraafplaats. Daarvandaan reden wij naar kamp 8 in Wesuwe.

DUIZENDEN RUSSEN LAGEN DAAR IN MASSAGRAVEN. NA DE OORLOG IS DIT LAND OPGEHOOGD DOOR DE BOEREN. ALLES MOEST ZO SNEL MOGELIJK VERGETEN WORDEN. ALS WIJ ALLES Zouden BESCHRIJVEN WAT WE DEZE DAG GEHOORD EN GEZIEN HEBBEN, KOMEN WE PAPIER TE KORT. OM 10.30 UUR WAS ER EEN KOFFIESTOP IN RÜTENBROCK BIJ KOCKS GEERS. DAARNA REDEN WE NAAR DE VOORMALIGE KAMPEN IN OBERLANGEN EN NEUSSTRUM.

IN DEZE PLAATSEN ZATEN POOLSE VROUWEN GEVANGEN. ER WAS NOG EEN MEERTJE DAT DOOR GEVANGENEN WAS GEGRAVEN. VERDER STOND ER EEN GEDENKSTEEN TER ERE VAN HITLER. ROND DE MIDDAG KWAMEN WE IN PAPPENBURG WAAR WE EEN BEZOEK BRACHTEN AAN HET DOC. INFO CENTRUM EMSLANDKAMPEN. IN DIT CENTRUM GEBRUIKTE WIJ DE LUNCH. PIETER ALBERTS EN DE DIRECTEUR VAN HET DIC-MUSEUM VERTELDEN ONS VELE WETENSWAARDIGHEDEN. DAARNA KONDEN WIJ HET MUSEUM BEZOEKEN WAT OOK ZEER INTERESSANT WAS. NA AFLOOP WERD ER VÓÓR HET MUSEUM NOG EEN GROEPSFOTO GEMAAKT.

HET WAS EEN ZEER INDRUKWEKKENDE EXCURSIE DIE WE NIET SNEL ZULLEN VERGETEN. IEDEREEN DIE NIET MEE IS GEWEEST KAN HET BOEK LEZEN DAT GESCHREVEN IS DOOR PIETER ALBERTS: 'GEVANGEN IN HET VEEN'. HET IS TE KOOP BIJ DE BOEKHANDEL EN MEN KAN HET OOK LENEN BIJ DE BIBLIOTHEEK.

ZESTIG JAAR MOLUKKERS IN DRENTHE

RTV Drenthe heeft op de eigen website de historie van de Molukkers in Drenthe bijeen gebracht. Vele tientallen radio- en tv-documentaires, foto's en nieuwsitems zijn toegankelijk gemaakt. Bijna zestig jaar nadat de eerste Molukkers naar Drenthe kwamen.

IN 1951 MAKEN MOLUKKERS DE OVERTOCHT NAAR NEDERLAND. TIJDENS DIE OVERTOCHT WORDEN ZE ONTSLAGEN UIT NEDERLANDSE KRIJGSDIENST. DE MOLUKKERS KOMEN AAN IN NEDERLAND TIJDENS DE KOUDE WINTERMAANDEN VAN 1951. ZE WORDEN GEZIEN ALS PASSANTEN, ALS TIJDELIJKE MIGRANTEN, DIE WEER TERUG GESTUURD ZULLEN WORDEN.

OP DE WEBSITE VAN RTV DRENTHE WORDEN IN WOORD EN BEELD ALLE ASPECTEN VAN HUN LEVEN UITGEBREID EN OVERZICHTELIJK OP EEN RIJTJE GEZET.

RTV DRENTHE HEEFT DOOR DE JAREN HEEN EEN INDRUKWEKKENDE SERIE PROGRAMMA'S GEMAAKT OVER DE MOLUKKERS IN DRENTHE. AL DIE RADIO- EN TELEVISIEPROGRAMMA'S HEBBEN NU EEN EIGEN PLEK GEKREGEN:

WWW.RTVDRENTHE.NL/MOLUKKERS_IN_DRENTHE.

LOURENS LOOIJENGA

